

मा. देवेंद्र फडणवीस
मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र शासन

मा. एकनाथ वडि
अनुसंधान, आरोग्य शासन

मा. अनिलदादा पवार
अनुसंधान, आरोग्य शासन

नाम श्रीमती मेघना साकरि- चोर्डकर
राज्यमंत्री, कार्यकारी अधिकारी, आरोग्य शासन

आरोग्य विभाग जिल्हा परिषद कोल्हापूर मार्फत जनहितार्थ माहिती सादर

नागरिकांसाठी आजारांबद्दल मराठीत
माहिती २०२५

श्री. प्रकाश आबिटकर

माननीय मंत्री, सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब
कल्याण महाराष्ट्र राज्य

स्क्रब टायफस माहिती

स्क्रब टायफस हा ओरिएंटिया सुत्सुगामुशी नावाच्या जीवाणूमुळे होणारा संसर्गजन्य रोग आहे, जो संक्रमित चिगर माइट्स (लार्वा) च्या चाव्यामुळे पसरतो. ग्रामीण आणि झाडझुडपांनी भरलेल्या भागात याचा धोका अधिक असतो.

स्क्रब टायफस म्हणजे काय ?

हा एक जीवाणूजन्य आजार आहे जो संक्रमित चिगर माइट्सच्या चाव्यामुळे रक्तात जीवाणू प्रवेश करून यकृत, फुफ्फुस, मेंदू यांसारख्या अवयवांवर परिणाम करतो.

? स्क्रब टायफस म्हणजे काय ?

उत्तर: हा एक जीवाणूजन्य आजार आहे जो संक्रमित चिगर माइट्सच्या चाव्यामुळे रक्तात जीवाणू प्रवेश करून यकृत, फुफ्फुस, मेंदू यांसारख्या अवयवांवर परिणाम करतो.

? लक्षणे कोणती असतात ?

उत्तर:

- तीव्र ताप आणि थंडी वाजून येणे
- डोकेदुखी, अंगदुखी, स्नायू दुखणे
- त्वचेवर पुरळ, विशेषतः चिगर चाव्याच्या ठिकाणी काळा खरूज (eschar)
- थकवा, मळमळ, उलट्या
- गंभीर स्थितीत: मेंदूची जळजळ, श्वसनाचा त्रास, यकृत व प्लीहा वाढणे

? कसा पसरतो ?

उत्तर:

- संक्रमित चिगर माइट्सच्या चाव्यामुळे
- संक्रमित प्राण्यांच्या हाताळणीमुळे (कमी प्रमाणात)
- जंगल, गवताळ भागात काम करताना धोका वाढतो.

? उपचार काय आहेत ?

उत्तर: - डॉकसीसायक्लिन - मुख्य प्रतिजैविक उपचार

- अजिथ्रोमाइसिन - गर्भवती महिला व मुलांसाठी पर्याय
- तापासाठी अँटीपायरेटिक्स
- गंभीर स्थितीत IV fluids आणि हॉस्पिटलायझेशन आवश्यक

? टाळण्यासाठी काय उपाय करावेत ?

- उत्तर:
- लांब बाहीचे कपडे , मोजे वापरा
 - कीटकनाशक (DEET) वापरा
 - झाडझुडप असलेल्या भागात जाणे टाळा
 - घराभोवती झाडे , गवत नियमितपणे साफ करा
 - उंदीर नियंत्रण करा - हे चिगरचे सामान्य यजमान असतात

? कधी डॉक्टरांकडे जावे ?

- उत्तर:
- ताप ३ दिवसांपेक्षा जास्त टिकल्यास
 - चिगर चाव्याच्या ठिकाणी काळा खरूज दिसल्यास
 - श्वसनाचा त्रास , गोंधळ , मूच्छा , अंगावर
 - लहान मुले , वृद्ध , गर्भवती महिलांमध्ये लक्षणे

